

AOC Raad-voorzitter Jan Pieter Janssen

‘Ambities aoc’s door

bedreigd *bezuinigingen*'

Het ministerie van Economische Zaken kondigt in de Rijksbegroting 2016 aan dat aoc's flink gekort worden op hun bekostiging. Vrijwel op hetzelfde moment maken de aoc's in hun nieuwe sectorplan kenbaar dat ze grote ambities voor de komende vijf jaar hebben. AOC Raad-voorzitter Jan Pieter Janssen hoopt dat de politiek er een stokje voor steekt. "De bezuinigingen zijn onterecht en maken onze ambities onhaalbaar."

Je ziet het aan mijn bureau", zegt Jan Pieter Janssen met een lach als hij bij mijn ontvangst in zijn werkkamer op het bestuursbureau van Citaverde College een stapel documenten herschikt en opzij schuift. Het zijn drukke tijden voor de bestuursvoorzitter van Citaverde College die in deze roerige periode voor het groen onderwijs ook de voorzittershamer van de AOC Raad hanteert. Al bij zijn aantreden op 1 september 2014 viel hij met zijn neus in de boter. Twee dagen later mocht hij aanschuiven voor overleg met staatssecretaris Sharon Dijksma. "Daarin kwam ze met de boodschap dat we moeten nadenken over andere verdienmodellen. Dat is toch wel een heel bijzondere start. "

Rare situatie

Aanleiding voor mijn gesprek met de AOC Raad-voorzitter is het nieuwe sectorplan 2015-2020 van de aoc's en de scholen van de Vereniging Buitengewoon Groen. De forse bezuinigingen die het ministerie van Economische Zaken in de Rijksbegroting 2016 aankondigde, krijgen daarbij echter onvermijdelijk minstens zoveel aandacht. Al is het maar omdat Janssen maar niet kan begrijpen waarom de aoc's op deze manier worden gestraft. "We hebben de kwalificatiestructuur voor het groene mbo sterk vereenvoudigd omdat we zagen dat er een grote diversiteit aan opleidingen was met

onvoldoende leerlingen om die te bemensen. We hebben daarbij gezorgd voor de borging van de kwaliteit en een goede aansluiting op de arbeidsmarkt. Zoiets kun je maar één keer doen. "Nu wordt er 33 miljoen euro bezuinigd waarvan 28 miljoen op het groene mbo omdat het ministerie van Economische Zaken een financieel probleem heeft. Dat is ontstaan omdat er bij het Regeerakkoord van Rutte II iets mis is gegaan. Een deel van de basisbekostiging van aoc's - onder andere de budgetten voor dure praktijkvoorzieningen en praktijkleren - is toen apart gezet en ondergebracht in één regeling, de Groene Plus. Nu de regeling met ingang van 2016 wordt stopgezet krijg je de rare situatie dat een deel van de basisbekostiging wegvalt. De continuïteit van het groene onderwijs komt hierdoor ernstig in gevaar."

Publieke taak

De aangekondigde bezuiniging is een korting op de basisbekostiging van het groene mbo die volgens Janssen neerkomt op gemiddeld zo'n duizend euro minder per student in vergelijking met het overige mbo. Minister Bussemaker en staatssecretaris Dijksma onderkennen in een gezamenlijke brief aan de Kamer ook dat op de basisbekostiging wordt gekort maar geven tegelijk aan dat ze geen mogelijkheden hebben gezien om dit op te lossen. Hoeveel die korting

'Je kunt natuurlijk niet bij het bedrijfsleven met de pet rondgaan om je wettelijke taak te kunnen uitvoeren'

SECTORPLAN (V)MBO GROEN 2015-2020: AMBITIES EN ACTIES

Ambitie 1: We stellen het toekomstperspectief van onze leerlingen en studenten centraal.

Acties:

- We gaan voor excellente loopbaanbegeleiding.
- We leiden onze leerlingen op tot groene wereldburgers met internationale, interculturele en groene competenties.
- We benutten de pedagogische kwaliteit van groen optimaal.
- We spelen in op de verschillen tussen leerlingen en doelgroepen.
- We brengen het toekomstperspectief van onze studenten in beeld.

Ambitie 2: We bieden topkwaliteit, door een doelmatig en effectief opleidingsaanbod.

Acties

- We optimaliseren het totale opleidingsportfolio van het groene vmbo en mbo.
- We maken onze performance zichtbaar.
- We ontwikkelen nieuwe opleidingen in aansluiting op innovaties in het werkveld.
- Er komt een landelijk dekkend aanbod van cursussen contract-onderwijs.
- We realiseren collectieve voorzieningen voor leermiddelen, toetsing & examinering, kennisdeling, informatievoorziening en praktijkleren.

Ambitie 3: We zijn de verbindende schakel met bedrijfsleven & maatschappij: lokaal, regionaal, nationaal en internationaal.

Acties

- We optimaliseren onze groene netwerken, brengen lokale, regionale en landelijke samenwerkingsverbanden in kaart en stellen sleuteldossiers op.
- We zetten sterk in op activiteiten en netwerken op het terrein van vergroening en duurzaamheid.
- Er komen groene leernetwerken voor docenten, management en staf, docentenstages en uitwisseling.
- We gaan in gesprek met jongeren en andere doelgroepen over de toekomst en de profilering van ons onderwijs.

per student vanaf 2016 zal zijn, zeggen ze niet te kunnen aangeven omdat het in opdracht van beide bewindslieden uitgevoerde vergelijkingsonderzoek de periode 2004-2014 beslaat en - vreemd genoeg - niet de situatie vanaf 2016 waar het nu juist om gaat. Janssen: "Feitelijk is hun redenering dat het groen onderwijs teveel studenten heeft om het op gelijke voet met het overige mbo te kunnen financieren omdat het ministerie van EZ er het geld niet voor heeft." De suggestie van de bewindslieden om het

aoc-onderwijs efficiënter te organiseren door minder studenten op te leiden en andere verdienmodellen te ontwikkelen zijn volgens Janssen schijnoplossingen. Minder studenten op aoc's past inderdaad beter in het macrobudget van het ministerie van EZ waardoor er weer meer budget per student zou kunnen zijn. Maar overall maakt het niet uit omdat er dan meer studenten naar het roc gaan.

Andere verdienmodellen - zoals staatssecretaris Dijkema suggereert - zijn ook niet de oplossing om de bekostiging van groene opleidingen op peil te houden, vervolgt Janssen zijn betoog. Hij vindt het idee zelfs ongepast. "Aoc's hebben een publieke taak uit te voeren. Die ligt vast in de wet en daar horen kwaliteitseisen bij. Ik geloof zeker in samenwerking met het bedrijfsleven. Via de centra voor innovatie vakmanschap bijvoorbeeld en voor praktijklessen. Maar je kunt natuurlijk niet bij het bedrijfsleven met de pet rondgaan om je wettelijke taak te kunnen uitvoeren. Ik verwacht van de overheid dat die iedereen die deze taak uitvoert op dezelfde wijze financiert. "Of dat gaat gebeuren moet blijken uit de Kamer-behandeling van de begroting van EZ dit najaar. "Het is nu wel allemaal erg politiek geworden", verzucht Janssen. De aandacht die de kwestie bij de algemene beschouwingen in de Tweede Kamer kreeg, vindt hij hoopvol.

Groene wereldburgers

In het 'sectorplan (V)MBO-groen 2015-2020' dat de AOC Raad juist in de week van Prinsjesdag en de presentatie van de Rijksbegroting uitbracht, valt overigens niets te lezen over de bezuinigingen. De brancheorganisatie van de aoc's ontwikkelde het sectorplan op verzoek van het ministerie van EZ en voldeed er naar zijn zeggen tegelijkertijd mee aan een eigen behoefte om zich te positioneren. "In 2013-2014 hebben we naar aanleiding van de discussie over de bestuurlijke drukte conclusies getrokken over hoe de AOC Raad er uit moet zien en over het overleg in de groene kolom. De AOC Raad werd een netwerkorganisatie en het bestuurlijk overleg in de kolom werd georganiseerd in de Groen Tafel."

In het nieuwe plan zijn de gezamenlijke ambities, doelen en acties van de aoc's en de OCW-scholen-gemeenschappen met vmbo-groen beschreven. Onder het motto 'Wij leiden mensen op die de

samenleving groen kleuren' stellen ze het toekomstperspectief van de leerlingen en studenten centraal. "Wij willen (jonge) mensen uitdagen om te ontdekken waarvoor ze staan, wat hen drijft, waarin ze goed zijn en wat ze waard zijn. We leiden ze op tot groene wereldburgers", citeert Janssen uit het plan. De scholen willen dit doen in een groene leeromgeving en vanuit hun groene DNA, hun specifieke en unieke groene expertise. Door daarbij de rol van verbindende schakel te vervullen tussen de werelden van de leerlingen, ouders, bedrijven, ondersteuners en overheid, willen de scholen ervoor zorgen dat opleidingen goed aansluiten bij de vraag van de samenleving en het groene bedrijfsleven. Doelmatig en effectief werken met onderwijskwaliteit moeten daarbij het leidende principe zijn.

Spanning

Een vergelijking met het voorgaande sectorplan 2012-2015 'Sempervivum' ligt voor de hand. Dat stond in het teken van kwaliteitsverbetering. In het nieuwe sectorplan gaat het volgens Janssen over thema's die echt over groene zaken gaan. Ook het nieuwe organisatiemodel van de AOC Raad is er volgens hem in herkenbaar. "In het verleden had de AOC Raad een groot bureau waarbij overheids-subsidies via de AOC Raad liepen en organiseerde ze projecten waarin normaliter alle aoc's participeerden. Met de omslag naar een netwerkorganisatie hebben alle bestuurders een duidelijke rol gekregen. De vier themalijnen zijn nu bemenst met de CvB-leden. Dat maakt het plan volgens Janssen ook minder vrijblijvend dan het vorige. "Toen verliep een deel van de innovatiemiddelen van de overheid via het collectief van de AOC Raad. Steeds vaker stelden bestuurders daarover de vraag of alle aoc's met dat geld allemaal hetzelfde moesten willen doen. Dat geeft spanning." Nu dat collectief innovatiegeld vanuit de overheid er niet meer is, ligt het anders. "Dan gaat het bijvoorbeeld over de vraag of wij met zijn allen staan voor de kwaliteit van examinering. Als het antwoord ja is, organiseren we dat, spreken we af wat de kosten zijn en dan kan iedereen meedoen. "Omdat nu ieders eigen geld er in gaat, is het vertrekpunt anders."

Blended learning

Wat betekenen deze ontwikkelingen voor de aoc's en het onderwijs? Als de bezuinigingen doorgaan, krijgen de scholen het zwaar, aldus Janssen.

"Minder geld is minder werk. Een korting van 28 miljoen euro komt omgerekend neer op zo'n 250 fte. Het heeft enorme gevolgen voor de organisaties waardoor onze ambities uit het sectorplan niet haalbaar zullen zijn." De voorzitter van de AOC Raad denkt echter liever aan een positief scenario waarin de bezuinigingen van tafel gaan en de aoc's hun ambities kunnen realiseren. "Op alle niveaus zal de samenwerking toenemen en docenten worden daar steeds vaker bij betrokken, voorspelt hij. Een algemene regel hoe en in welke mate de verschillende aoc's dat gaan doen, zegt Janssen vanuit zijn positie niet te kunnen geven. Elke instelling doet dat op haar eigen manier. Maar het komt volgens hem inhoudelijk overal op hetzelfde neer. Voor zijn aoc - Citaverde College - hanteert de AOC Raad-voorzitter het begrip blended learning. Naast de gebruikelijke betekenis - de combinatie van online leren en contactonderwijs - onderscheidt Janssen vier andere aspecten van blended learning die hij steeds wil terugzien in opleidingen. "Allereerst samenwerken tussen locaties en met collega-instellingen in de regio bij de ontwikkeling en uitvoering van onderwijs. Een tweede aspect is samenwerken met het bedrijfsleven door ondernemers of experts de klas in te halen, door middel van bedrijfsbezoeken of het gebruik van praktijkfaciliteiten. Het verbinden van zaken die spelen bij passend onderwijs en samenwerken met partijen die leerlingen ondersteunen bij bijvoorbeeld loopbaanbegeleiding en zorg zijn een derde en vierde aspect." ■

'Op alle niveaus zal de samenwerking toenemen en docenten worden daar steeds vaker bij betrokken'

